

Utredningsdirektiv

Säker och hållbar U11-verksamhet i amerikansk fotboll

Version: 1.0 – förslag

Beslutas av: ILG Amerikansk fotboll

Uppdragstagare: Extern utredare utsedd av förbundsstyrelsen

Utredningsperiod: September 2026 –januari 2027

Beslut om fortsatt inriktning: Januari 2027

Underlag: VU-protokoll den 11 juli 2026 med bilagor samt övrigt relevant material

Förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår besluta

- att fastställa detta utredningsdirektiv
- att tillsammans med ILG amerikansk fotboll utse en extern utredare i september 2026 och ge utredaren i uppdrag att genomföra utredningen inom av förbundsstyrelsen fastställd budget
- att uppdra åt den externa utredaren att lämna slutrapport och rekommendationer senast i december 2026 till ILG amerikansk fotboll
- att ILG amerikansk fotboll tar ställning till fortsatt inriktning för U11-verksamheten i januari 2027 och kommer med förslag till beslut för förbundsstyrelsen
- att nuvarande beslutade regler gäller till dess att förbundsstyrelsen eventuellt fattar ett nytt beslut baserat på rekommendationer från ILG amerikansk fotboll

Bakgrund

Förbundsstyrelsen beslutade i februari 2025 att anta nya spelformer för U11 och U13. För U11 innebär beslutet att matcher inte spelas i tacklingsfotboll, medan tackling kan tränas i kontrollerade övningar anpassade efter bland annat vikt och nivå. Flexfotboll, flaggfotboll eller andra lågkontaktformer används i match.

10 ledare i föreningar har därefter begärt att beslutet omprövas. De har bland annat lyft spelarutveckling, rekrytering, säkerhet, beslutsunderlag, kommunikation och möjligheten att välja mellan flex- och tacklingsfotboll. VU beslutade den 11 juli 2026 att ge ILG amerikansk fotboll resurser för fortsatt utredning och dialog med föreningarna.

Frågan rymmer både ett säkerhetsansvar och strategiska vägval för idrottens utveckling. ILG amerikansk fotboll behöver därför ett underlag som tillvaratar föreningarnas olika erfarenheter, prövar relevanta kunskapsunderlag och synliggör konsekvenserna av olika handlingsalternativ.

Syfte

Utredningen ska ge ILG amerikansk fotboll ett sakligt, balanserat och framåtsyftande beslutsunderlag för hur SWE3 kan skapa förutsättningar för en säker, inkluderande och växande U11-verksamhet inom amerikansk fotboll. Utredningen ska pröva flera möjliga vägar och redovisa deras fördelar, risker, krav och konsekvenser.

Mål

Utredningen ska resultera i en rekommenderad långsiktig inriktning som

- utgår från barnets bästa, barns rätt till en trygg idrott och relevant kunskap om skade- och riskprevention både på kort och lång sikt
- skapar en begriplig progression mellan spelformer och åldersnivåer
- är praktiskt genomförbar för föreningar med olika storlek, geografi, erfarenhet och resurser
- stödjer rekrytering och delaktighet och möjligheten att behålla spelare och ledare
- ger tydliga och förutsebara krav på regler, ledarkompetens, utrustning, uppföljning och ansvar
- har legitimitet genom en transparent process där skilda erfarenheter och ståndpunkter blir hörda

Utredningsfrågor

1. Hur bör säker U11-verksamhet definieras och följas upp? Bedömningen ska omfatta medicinsk och fysisk säkerhet, psykosocial trygghet, ledarkompetens, organisation, utrustning samt skillnaden mellan träning och match.
2. Hur ser U11-verksamheten ut i dag? Kartlägg antal föreningar, lag och spelare, vilka spelformer som används, geografiska skillnader samt kända mönster för rekrytering, deltagande, övergång till U13 och avhopp.
3. Vilka erfarenheter och behov finns hos föreningar som vill spela tacklingsfotboll, föreningar som spelar flexfotboll och föreningar som inte har tagit ställning eller saknar U11-verksamhet?
4. Vad visar relevant forskning, skadedata, försäkringsunderlag, internationella modeller och erfarenheter från andra kontaktsidrotter? Utredaren ska värdera källornas kvalitet och överförbarhet till svensk föreningsidrott.
Utredaren ska särskilt bedöma de källor som Sportkontoret använt i sin beredning av beslutet till förbundsstyrelsen samt den källa som mailet från föreningarna lyfter.
5. Vilka modeller är möjliga för U11, exempelvis flexfotboll, flaggfotboll, modifierad kontakt, tacklingsfotboll med särskilda villkor eller en kombinerad progressionsmodell?
6. Vilka miniminivåer skulle krävas för respektive modell när det gäller tränarutbildning, certifiering, spelarmatchning, utrustning, medicinska rutiner, incidentrapportering, tillsyn, dispenshantering och sanktioner?
7. Hur påverkar alternativen barns medicinska och fysiska säkerhet, utveckling och upplevelse samt föreningarnas möjlighet att rekrytera och behålla spelare, utbilda ledare, ordna matcher och växa i olika delar av landet?
8. Hur bör ett eventuellt nytt regelverk införas, följas upp och utvärderas, och vilken övergångstid behöver föreningarna?

Perspektiv som ska vägas samman

Analysen ska väga samman följande perspektiv. Utredaren ska tydligt redovisa målkonflikter och får inte behandla ett enskilt perspektiv som ensamt avgörande utan motivering.

Perspektiv	Frågor att belysa
Barnets bästa	Säkerhet, trygghet, delaktighet, rörelseglädje och utveckling utifrån ålder, mognad, erfarenhet och kroppsliga förutsättningar.
Kunskap och risk	Forskningsläge, skadedata, exponering på kort & lång sikt, osäkerheter och möjliga riskreducerande åtgärder.
Idrottsutveckling	Spelförståelse, färdighetsprogression och övergången till äldre åldersklasser.
Tillväxt	Rekrytering, kvarstannande, tillgänglighet, inkludering och idrottens attraktivitet för barn och vårdnadshavare.
Genomförbarhet	Föreningarnas ledarförsörjning, ekonomi, utrustning, resor, matchutbud och administrativa kapacitet.
Styrning och tillit	Tydlighet, likvärdighet, ansvar, kontroll, kommunikation och legitimitet i beslut och regelverk.

Dialog och medverkan

Utredningen ska aktivt söka både uttalade och mindre synliga perspektiv. Det är inte tillräckligt med ett öppet remissförfarande, eftersom föreningar som inte har svarat eller som saknar resurser annars riskerar att inte bli representerade. Utredaren ansvarar för en dokumenterad intressentkartläggning och ett urval som ger spridning i storlek, geografi, erfarenhet och vald spelform. Utredaren ska särskilt beakta vilka från föreningarna som inkommit med synpunkter.

Följande grupper ska involveras:

- föreningar som bedriver eller har valt flexfotboll istället för tacklingsfotboll i U11
- ledare från de föreningar som skrivit till förbundsstyrelsen
- Sportkontoret
- relevanta externa sakkunniga, exempelvis inom barnidrott eller idrottsmedicin
- ILG amerikansk fotboll(äger utredningen)

Metod

Utredaren ska minst genomföra följande delar:

- dokumentstudie av beslut, skrivelser, regelverk, tidigare underlag och relevant statistik
- kunskapsöversikt med källkritisk bedömning av forskning och jämförelsematerial
- enkät eller strukturerad kartläggning till samtliga berörda föreningar
- intervjuer och fokusgrupper med ett balanserat urval av föreningar och övriga målgrupper
- minst ett gemensamt dialogtillfälle där olika perspektiv kan prövas mot varandra
- konsekvensanalys av minst tre realistiska handlingsalternativ

Samma kärnfrågor ska så långt möjligt användas i dialogen med föreningarna. Utredaren ska skilja mellan verifierbara fakta, professionella bedömningar, erfarenheter och intressebaserade uppfattningar. Avvikande uppfattningar och väsentliga osäkerheter ska redovisas, även när de inte stöder huvudrekommendationen.

Oberoende och integritet

- Utredaren rapporterar till ILG amerikansk fotboll . Utredaren ska före uppdragets start redovisa eventuella bindningar eller jävsförhållanden.
- Personuppgifter och känsliga uppgifter ska hanteras restriktivt. Rapporteringen ska i första hand ske på gruppnivå.

Handlingsalternativ och konsekvensanalys

Utredningen ska om möjligt presentera mer än ett alternativ. Ett alternativ får bestå av en kombination eller en stegvis modell. För varje alternativ ska utredaren redovisa förväntad säkerhetseffekt, kunskapsstöd, barnrättsliga konsekvenser, påverkan på rekrytering och kvarstannande, krav på föreningar och förbund, kostnader, kontrollbehov, rättvisa mellan föreningar samt genomföranderisker.

Utredaren ska därefter lämna en tydligt motiverad rekommendation. Om kunskapsläget inte medger en säker slutsats ska utredaren ange vad som är osäkert. Leveranser

Leverans	Innehåll
Uppstartsplan	Metod, intressentkarta, urval, databehov, mötesplan och risker. Godkänns av ILG amerikansk fotbolls utsedda kontaktperson utan att styra slutsatserna.
Lägesrapport	Kort redovisning av genomförda moment, deltagande grupper, preliminära iakttagelser, kunskapsluckor och eventuella behov av justering.
Slutrapport	Analys, alternativ, konsekvenser, rekommendation, förslag till implementering och uppföljning samt bilaga med metod och källor.
Beslutsunderlag	En kort sammanfattning som ILG presenterar för förbundsstyrelsen med konkreta beslutspunkter
Muntlig presentation	Presentation och frågestund för förbundsstyrelsen och ILG före förslag till beslut i december 2026.

Tidplan

Tid	Moment
Oktober 2026	Förbundsstyrelsen fastställer direktivet och utser extern utredare. Uppstart, intressentkartläggning och insamling av underlag inleds.
Oktober - november 2026	Kartläggning, kunskapsöversikt, enkät, intervjuer, fokusgrupper och föreningsdialog.
November 2026	Lägesrapport till ILG amerikansk fotboll och avstämning av att bredden i underlaget är tillräcklig.
December 2026	Analys, konsekvensbedömning och slutrapport med rekommendation och beslutsförslag.
Januari 2027	ILG amerikansk fotboll behandlar rapporten och föreslår beslut till förbundsstyrelsen om fortsatt inriktning och uppföljning.

Organisation och ansvar

- ILG Amerikansk fotboll är uppdragsgivare och utser utredare
- Förbundsstyrelsen fastställer budget och fattar beslut på rekommendation av ILG amerikansk fotboll.
- ILG amerikansk fotboll utser en kontaktperson som säkerställer tillgång till underlag och möten men inte påverkar slutsatserna. ILG amerikansk fotboll bidrar också med idrottsspecifik sakkunskap, kontakter och faktagranskning.
- Den externa utredaren ansvarar självständigt för metod, genomförande, analys och rapportering inom ramen för direktivet.
- Sportkontoret bistår med idrottsspecifik sakkunskap, beslut, statistik, kontaktuppgifter, administration och annat relevant material.

Krav på den externa utredaren

- dokumenterad erfarenhet av kvalificerat utredningsarbete och förmåga att lämna tydliga beslutsunderlag
- förståelse för barn- och ungdomsidrott, säkerhets- eller riskfrågor och ideellt föreningsliv
- förmåga att leda dialoger i frågor där det finns tydliga motsättningar och bristande tillit
- förmåga att värdera forskning, statistik, erfarenhetsbaserad kunskap och osäkerhet
- oberoende i förhållande till de huvudsakliga ståndpunkterna i den aktuella frågan

Bedömningskriterier för slutrapporten

Slutrapporten ska kunna godtas som förslag till beslutsunderlag när den

- besvarar samtliga utredningsfrågor eller tydligt förklarar varför en fråga inte kunnat besvaras
- visar att de föreskrivna grupperna har getts reell möjlighet att delta
- redovisar metod, urval, bortfall, källor, osäkerheter och eventuella jävsförhållanden
- jämför realistiska alternativ på ett konsekvent och transparent sätt
- innehåller en genomförbar rekommendation med tidsatta steg, ansvar och förslag på uppföljningsmått

Kommunikation

När utredaren är utsedd ska SWE3 informera samtliga föreningar om uppdragets syfte, arbetssätt, tidsplan och hur de kan bidra. Efter förbundsstyrelsens beslut, baserat på ILG amerikansk fotbolls förslag till beslut, ska rapportens huvudslutsatser, beslutets motiv och planerad uppföljning kommuniceras samlat. Kommunikation under utredningen ska vara saklig och får inte föregripa slutsatserna.

Utgångspunkter och avgränsning

- Utredningen avser organiserad U11-verksamhet inom amerikansk fotboll, med särskilt fokus på match men med nödvändiga kopplingar till träning och progression för spelarnas utveckling.
- Utredningen ska inte avgöra enskilda dispensärenden eller ompröva pågående tävlingsärenden.
- Utredningen ersätter inte medicinsk forskning eller en fullskalig skadeepidemiologisk studie. Den ska använda bästa tillgängliga kunskap och tydligt beskriva kunskapsluckor.
- Eventuella förslag som kräver ändringar utanför SWE3:s mandat ska beskrivas separat med ansvarig aktör och fortsatt beredningsbehov.

Centralt underlag vid uppstart

- VU-protokoll den 11 juli 2026 med bilagor och kunskapsunderlag om anpassad kontaktnivå för U11
- förbundsstyrelsens beslut och protokoll från januari och februari 2025
- skrivelsen och övriga underlag från ledarna från föreningarna som mailat till förbundsstyrelsen
- gällande tävlingsbestämmelser, spelformer och utbildningsmaterial för U11 och U13
- tillgänglig medlems-, lag-, match-, incident- och försäkringsstatistik